

INTERJÚ BULÁNYI GYÖRGGYEL – 2001.

- Az “Aufbruch” nemzetközi kutatás, amely tíz poszt-szocialista országban vizsgálta a vallásosság és az egyházak változásait, kérdőívében fölterítette a kérdést, hogy a kommunizmus alatt megtapasztalták-e saját életükben, baráti körben vagy a rokonságban a vallásüldözést. Meglepő módon igen kicsi hányad nyilatkozott úgy, hogy tud vagy tapasztalt ilyen a kommunizmus alatt. A kutatás eredményei alapján akkor, azt a leegyszerűsítő képet, hogy itt 40 éven át folyamatos egyházüldözés volt, akár “ki is lehetne dobni az ablakon”?
- Egyházüldözés? Mire a végére értünk ennek az úgynevezett vallásüldözési időszaknak, addigra Magyarországon a takarítónőket és a segédmunkásokat kivéve már mindenki párttag volt vagy III/III-as.
- **Az egyházak működésébe is ennyire beférkőzött az elhárítás?**
- Mivel a legfőbb ideológiai ellenség az egyház volt, így azon belül fokozottan. Tekintettel arra, hogy csak rendszerváltozás történt, de személyi változás nem, ezért akik ma vannak pozícióban azok a párttagoknak és a III/III-oknak a megbízható barátai voltak. Ennek következtében kérdés, hogy volt-e egyáltalán egyházüldözés? Hogy mit gondoltak azok, akiket egyház címen üldöztek, erről az elmúlt 10 esztendőben a különböző vallási sajtóorgánokban szinte semmi sem jelent meg. Tudja, furcsának tartom, hogy a nemrég kiadott Magyar Katolikus Lexikonban nincs szó az egyházüldözésről. Legalább is a valódi üldözésről nem. Amikor ezekben az évtizedekben valaki, történetesen egy pap vagy lelkész lelkiismeretesen csinálta azt, amiért erre a pályára jött és az urak, vagyis a párt és az egyházi vezetők ezért sűrűn fejbe verték.
- **Itt most elsősorban a Bokor közösségre illetve a saját személyére gondol?**
- Tekintettel arra, hogy a rendszerváltozás előtt kilenc évvel már az utolsó ellenálló mohikánok is felzárkóztak a hierarchiához, sajnos kénytelen vagyok a Bokrot említeni, mert egyedül maradtunk.
- **Akkor most itt a lehetőség: Ön hogyan írná le a kommunizmus alatti egyházüldözést?**
- Volt egy Jámbor Árpád nevű ávós őrnagy, aki 1952-ben hatvan napon keresztül napi tíz órában “készített velem interjút” a Fő utcán. Ez a Jámbor őrnagy azt mondta nekem, hogy “megnézheti mit fogunk mi csinálni a maga anyaszentegyházából”. Hát, megnézhettem. Később egyházzám bíborosai az ávósokat megszegényítő módon bántak el velem. Az egyházüldözés valójában annyit jelent, hogy a kommunista hatóságok és az egyházi hatóságok közös erővel igyekeztek összetörni mindent, ami a megváltozott körülmények között a talajból följött és Jézus Krisztusra emlékeztette őket.
- **Nem túl merész együtt említeni a kommunista és az egyházi hatóságokat?**
- Tudja, különös, hogy a kommunisták részéről még megbecsülést kaptam. Azt mondotta nekem ez a Jámbor őrnagy a Fő utcán: nézze Bulányi Mester, mi nem várhatjuk meg, míg maga “meglelkigyakorlatoztatja” nekünk a kapitalistákat. Tehát, bár világnézetileg különböztünk, mégis észlelte azt, hogy én egy jézusi szemléletet képviselek, amelyik szándékait tekintve valahol azonos az övékével. De ők úgy döntöttek: inkább fölakasztják ezeket a kapitalistákat. Az egyházi peremben pedig csupán csak annyi szerepelt: az egyház ellensége.
- **Szó volt arról, hogy az átvilágításról szóló törvény kiterjedne az egyházi vezetőkre is. Egy évtizeddel a rendszerváltás után aktuális ez még?**

- Tiltakozunk ez ellen. Igaz, hogy magyar állampolgárok, de ez akkor is belügy. Senkinek semmi köze ehhez - mondják ők.
- **És Ön?**
- ??????????????????????
- **Érdekes, hogy ezek ellenére a demokrácia mindhárom kormánya mélyen elkötelezte magát az úgynevezett történelmi egyházaknak. Miért?**
- Azért mert egyhási testvérek. A trón és az oltár szövetségére épül a társadalom élete, amikortól is különvált egymástól a hadsereg-főparancsnok és a fősámán tisztsége. A hadvezér dolga, hogy győzzön. A fősámán feladata pedig, hogy megmagyarázza a katonáknak és a népnek: a ti hadvezérek isten szolgája, ezért neki engedelmességedjétek. Így sikerült az emberi történelmet a véres egymás gyilkolászás történetévé tenni. Szent István Koppányt négyfelé vágatja és a birtokait odaadja a pannonhalmi apátnak. Kell, aki azt mondja, hogy szabad lóni és az Isten is azt akarja, hogy lódd le azt a csirkefogót. Azt az apát, anyát, gyereket, unokát. Mert a hazát kell védeni. Nem kell védeni a hazát, gyereket kell szülni és minden hazavédési probléma meg van oldva.
- **Nem tudom elképzelni azt a helyzetet, amikor a szocialista Horn a Magyar Katolikus Püspöki Kar főpapjaitól körülvéve, mint “fővezér” tetszeleg. Mégis tény: a szocialista kormányzat alatt jelentős támogatáshoz jutottak az egyházak.**
- Mindenki igyekszik annyi pénzt összeszedni, amennyit csak lehet. És úgy látszik, hogy ha az Antall, ha a Horn, ha az Orbán Viktor a miniszterelnök, egyre több és több pénzt lehet szerezni. Ez a Világ, amelyik tudja azt, hogy boldogok a gazdagok, boldogok a hatalmasok és boldogok az erőszakosok, szemben Jézus tanításával. Tehát itt minden a Mammon körül forog. Egy előadásra meghívtam néhány egyház képviselőjét, akik nekem szimpatikusak voltak. Az egyik egyház egyik jeles személyisége először örömmel fogadta invitálásomat, azonban az esemény előtt 24 órával kaptam tőle egy táviratot, amelyben ez állt: “Ne haragudj, azok után, hogy te a NATO-ba belépés ellen tiltakoztál, nem vállalom”. Ott álltam leforrázva, hiszen mint pap természetes, hogy tiltakozom egy erőszakos szervezet ellen, amelyről sokan azt képzelik, hogy végre a jó oldalra állít majd bennünket. Nem sok minden változott. Annak idején Miklós Imre az Állami Egyházügyi Hivatal vezetőjének kegyeit kereste kivétel nélkül minden pap, aki valamire akarta vinni. Mert a Miklós Imre szavára nevezte ki a Vatikán még a püspököket is.
- **Tehát azt mondja: a régi beidegződés?**
- Valami olyasmi.
- **Önt 1997-ben rehabilitálta a Vatikán. Mi történt azóta?**
- Az elmúlt három és fél év alatt egyetlen püspök sem kért meg engem még egy gyászmise elmondására sem. Az egyik püspök a rehabilitáció napjaiban mondotta: nem készülünk a Bulányi atya ünnepélyes visszafogadására. De “nem ünnepélyesen” sem keresett meg egyik sem. A mostani lehetőségeim szinte ugyanazok, mint az úgynevezett egyházüldözés időszakában. Pedig ma már annyi mindent lehet csinálni ha az ember katolikus, református vagy evangélikus egyháztag. A hatalomban is részt lehet venni azon a címen, hogy én buzgó keresztény vagyok. Ezzel ellentétben az a tapasztalatom, hogy ma sokkal kevesebben kíváncsiak arra, hogy mit is akart Jézus Krisztus, mint az elmúlt ötven esztendőben. Azt, hogy miért szánta el magát a Vatikán, hogy engem rehabilitáljon, nem tudom megmondani, de, a Magyar Katolikus Egyház pontosan úgy csinál ma is mint a rehabilitációm előtt, az egyértelmű számomra.
- **Tehát az elutasítás továbbra is fennmaradt?**

- Elutasítás?! Kiközösítés! Amelynek összesen annyi alapja van, hogy azt amit én Jézus Krisztusról és Istenről gondolok, az tökéletesen emészthetetlen a számukra. Egy magyar katolikus újságíró az egyik jelentős külföldi folyóiratba megírta: a Bulányi integrálhatatlan személyiség. Tehát azt kell mondjam: sokkal rosszabb lett a helyzet. Még a rendszerváltozás első három évében mindenütt tudtam publikálni. Ma már nem. Egy Balaton-felvidéki kis faluban töltöttem az év nagy részét. Összesen, ha laknak ott negyvenen. Ebben a kis faluban misézhetek és egy pesti külvárosi templomban. Akkor, amikor az értelmiség még osztályidegen volt, akkor megtudtam nyerni a Bokor közösség számára “nadrágos embereket”. Ma olyanok jönnek, mint akiket Jézus össze tudott szedni: bűnösök, halászok és kurvák. Ez a pasztorációs köröm. Az uraknak pedig ott a helye ma már, ahol a főpapok és vének vannak.
- **Magyarországon számos teológiai irányzatnak nincs egyetlen egy képviselője sem. Itt a kereszténység szinte egyenlő a jobboldallal, azonban a világ más részeiben nincs ez így. A baloldalinak mondható felszabadítás teológiáról, mely elsősorban a dél-amerikaiak és az Egyesült Államok feketéi körében hódít, hazánkban szinte nem is hallottak. Haladó hazai katolikusok kritikáikban úgy fogalmazzak: a jelenlegi egyházvezetés szellemisége a 20-as, 30-as évekre jellemző.**
- Jelen pillanatban a magyar katolicizmus mögötte van a nyugatinak, mert az elmúlt 50 esztendőben kialakult az, hogy teljesen úgy gondolkodunk, mint ahogy azt Rómában és ahogy azt a Kádár Janónál teszik. Ez a duplakonzervatívizmus a mai napig jelen van. Egyébként az elmúlt két évszázadra az a jellemző, hogy a magyar katolicizmus nem nagyon ette meg a katolicizmust. Mondhatnám ezt úgy is, hogy mi nem lehetetlenültünk el annyira a történelmi újdonságok színe előtt, mint a Nyugat. Mondok erre egy érdekes esetet. Az egri érsek az I. Vatikáni Zsinat alkalmával magánkihallgatást kért IX. Piusztól, akinek a nevéhez fűződik a csalhatatlanság dogmája. Az egri érsek szerette volna a pápát jobb belátásra bírni és némiképp megmagyarázni neki, hogy a csalhatatlanság nem alkalmazható a gyakorlatban. IX. Piusz egyszerűen kikergette őt.
- **De nem csak az I. Vatikáni Zsinat csalhatatlanság dogmája nem volt hatással Magyarországon, hanem a II. Vatikáni Zsinat szellemisége sem nagyon érezteti hatását.**
- A II. Vatikáni Zsinat egy sereg új dolgot mondott ki és ugyanakkor a régiékből egyetlen egyet sem vont vissza, minek következtében a haladók is találnak idézeteket maguknak, miközben a Ratzinger rezsim kizárólag csak a nem haladóknak való idézeteket találja meg. Ez humbug. Nemrég egy jelentős személy egy ugyancsak jelentős előadáson azt mondta: micsoda lehetőségeket kínál a II. Vatikáni Zsinat egyházzal szóló okmánya, mert a második fejezetben elmondja, hogy az Egyház: az Isten népe. Csak arról nem beszélt, hogy a harmadik fejezet szerint pedig az Egyház: a hierarchia. Aki ezt akarja, csak erre hivatkozik. Ez egy nagy “papipari vállalat”.
- **Az utóbbi években divatos szó lett az ökumenizmus. Hogy látja: milyen az egyházak közötti kapcsolat, van-e egyáltalán párbeszéd közöttük?**
- Az ökumenizmusról mesélnek, de minden vallásnak támasza, talpköve az, hogy nem tehetünk róla, de kizárólag a miénk az igazság. Egy bíboros, mikor a Bokor hősi tetteire utaltam, részint a sűrű bebörtönzésekre, részint arra, hogy nálunk tíz, sőt tizenhat gyereket szültek a családok, azt mondta erre: kedves atya cselekedeteik a baptistáknak is vannak, de a hit, a hit, amelyik egyes-egyedül nálunk tükrözi azt, amit a Jóisten gondol. Ezek szerint Isten nem azt fogja megkérdezni, hogy éheztem és ennek adtatok, szomjaztam és inni adtatok, hanem: hiszed-e az egyedül üdvözítő brosrát? “Protokoll-ökumenizmus” van, mert hát nem engedhetünk az igazságból. Ratzinger bíborosnak most jelent meg egy “Dominus Jesus” című írása, ami gyakorlatilag ezt mondja: sajnos az igazságból nem engedhetünk, ami a világ hatezer felekezetéből történetesen nálunk van meg. De a nem Ratzingerek a másik 5999-ben ugyanígy gondolkodnak. Ha az urak olvasni fogják ezt az interjút, azt fogják mondani erre: látjátok, ugye megmondtuk, hogy nem lehet integrálni a Bulányit. Jézust sem tudták a főpapok és írástudók integrálni, csak legyilkolni.

